

Krishanteringsplan för KMH

(ersätter krisplan, dnr 22/326)

I händelse av akut nöd eller krissituation:

Rädda, larma, släck!

- 1. Andas djupt och försök bevara ditt lugn**
- 2. Säkra platsen – försök släcka ev. brand, ge första hjälpen och sätt dig själv och andra i säkerhet.**
- 3. Larma 112.**
 - Tala om vem du är och vad som har hänt och när det hänt
 - Larmoperatörens frågor försenar inte den hjälp du behöver
 - Stanna på platsen tills räddningstjänsten har anlänt
- 4. Förebygg chock, stoppa blödning och säkra olycksplatsen för vidare olyckor**
- 5. Kontakta närmaste chef eller någon i krisgruppen**

Telefonlista:

SOS alarm 112

Polisen, ej akut 114 14

Ambulans, ej akut 08-454 21 00

Giftinformation 010-456 67 00

Sjukvårdsrådgivning 1177

Arbetsmiljöverket 010-730 90 00, journalnummer: 08-737 15 55

(arbetsmiljoverket@av.se)

Akademiska hus AB 020-552 000 (journalnummer)

Vid kris, kontakta i första hand högskoleledningens samordnare (070-2606469) och/eller högskoledirektören (076-2828064) som kan sammankalla krisgruppen.

Syfte

Syftet med krishanteringsplanen är att ha tydliga riktlinjer och metoder för att hantera en uppkommen kris. Syftet är också att säkerställa att krisledningsorganisationen är väl förtrogen med arbetssätt och har övat för att klara krislägen. För att sammankalla krisledningsorganisationen ska det som hänt vara av karaktär att det inte kan hanteras i den ordinarie organisationen utan kräver snabb omställning, förmåga att fatta beslut och samling av flera kompetenser.

Vad utgör en kris?

En kris är en oförutsedd situation där tidspress råder och vanliga handlingsmönster är otillräckliga. Exempel på krissituationer då krishanteringsplanen ska träda i kraft är olyckor med svåra personskador där studenter eller personal är inblandade, brand, våldsbrott, epidemi/pandemi, samt hybrida hot avseende, sabotage av eller omfattande förlust av informationstillgångar i form av data, kyl-/värmemedier, vatten och elektricitet.

En kris kan även vara en situation med etiska och förtroendemässiga skador, eller med överhängande fara för att sådana skador ska uppstå, för KMH. Händelsen kräver omedelbara och samordnade åtgärder inom högskolan i syfte att minimera konsekvenserna för medarbetare, studenter och materiel.

MSB:s (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) definition ”Vad är en kris?” kan summeras som:

En kris är en händelse i fredstid som hotar grundläggande funktioner och värden i samhällets, exempelvis elförsörjningen, människors hälsa eller frihet. Det kan handla om att väldigt många människor drabbas eller att en händelse får så stora konsekvenser att samhället inte fungerar som det ska.

För KMH:s del innebär det att verksamheten påverkas att uppdraget att driva utbildning och forskning blir svårt att genomföra.

Vem har ansvar för att hantera en kris?

Krishanteringens grundprinciper

Svensk krishantering bygger på tre principer: ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen. Principerna klargör ansvar och roller före, under och efter en kris. Se MSB:s Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, s 24, 2018, .

Ansvarsprincipen

Grunden i svensk krishantering är ansvarsprincipen. Den betyder att den som har ansvar för en verksamhet i vardagen generellt även har ansvaret under en kris. För KMH:s del betyder exempelvis det att akademichefen i vardagen ett ansvar för medarbetarna vid akademien - detta ansvar finns även vid en kris. I ansvaret ligger också att verksamhetens olika delar och andra viktiga aktörer hjälps åt för att tillsammans kunna hantera händelsen på ett bra sätt.

Likhetsprincipen

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som i vardagen så långt det är möjligt. Detta kallas likhetsprincipen. Verksamheten ska också, om det är möjligt, skötas i samma lokaler som i vanliga fall.

Närhetsprincipen

Med närhetsprincipen menas att en kris i första hand ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga för verksamheten. Detta innebär att den centrala krisledningsgruppen har ett övergripande ansvar men den ordinarie verksamheten har ett ansvar att så långt som möjligt hantera kriser som uppkommer i den egna verksamheten. Vid händelser som inbegriper flera delar av högskolans verksamhet eller om händelsen är för omfattande för akademi eller högskoleförvaltningen, kan krisledningen koordineras av högskolans centrala krisorganisation.

Krisledningsorganisation

Krisledningsorganisationen består av följande funktioner:

Krisledningsgrupp med roller/stabsfunktioner:

Beslutsfattare (rektor, ersättare prorektor)

Stabschef (Högskoledirektör, ersättare chef samverkansavdelningen)

Analys och lägesbild (studierektorer)

HR (personalchef, ersättare personalhandläggare)

Kommunikation medarbetare på Samverkansavdelningen (kommunikation om IT ansvarar IT-chef för)

Administration och dokumentation (ledningens samordnare, ersättare medarbetare ledningsstöd)

Beslutsfattare eller stabschef kan besluta att sammankalla krisledningsgruppen.

Krisledningsorganisationen kan besluta att adjungera de kompetenser som krävs för att kunna hantera den uppkomna krisen. Det ankommer på stabschef att hålla studentkåren informerad om krisläget och hanteringen av denna. Huvudskyddsombudet ska hållas kontinuerligt informerad om utvecklingen.

Vid höjd beredskap utökas gruppen med fastighetsansvarig och säkerhetsansvarig.

Högskoledirektören fastställer vilka personer som ingår i krisledningsorganisationen.

Krisledningsorganisationens arbetssätt

Krisledningsorganisationen ska arbeta enligt stabsmetodik. Det innebär att stabschefen leder möten med krisledningsgruppen och beslutsfattare får underlag för beslut när så behövs. Krisledningsgruppen möts med regelbundna mellanrum och däremellan arbetar de olika funktionerna med de uppgifter de fått av krisledningsgruppen.

Platsen för krisledningsmöten är i första hand styrelserummet på KMH, i andra hand mötesrum på Konstfack.

Krisledningsorganisationen ska genomföra en skrivbordsövning minst en gång per år.

Vart tredje år ska en större övning genomföras där fler funktioner vid KMH involveras.

After action review (AAR) ska användas som verktyg för att snarast efter hanterad kris analysera och lära av händelser som hanterats av krisledningsorganisationen.

GDPR i samband med krishantering

KMH:s dataskyddsombud kan adjungeras till krisledningsorganisationen och ansvarar för att säkerställa hanteringen av information i enlighet med lagstiftningen.

Provisoriska beslutsbefogenheter i akuta lägen

I en akut kris beslutar rektor, med krisledningsgruppen som beredande organ, om nödvändiga åtgärder. Om rektor inte är tillgänglig ersätts denne av i första hand prorektor och i andra hand högskoledirektören som beslutsfattare. Om varken rektor, prorektor eller högskoledirektör är tillgänglig och minst tre medlemmar i krisgruppen är närvarande, ska den närvarande akademichef som har längst tid med chefsuppdrag på KMH, därefter stf. högskoledirektören, och därefter den avdelningschef som har längst anställningstid som chef vid KMH fatta de beslut som omedelbart krävs för att undvika eller minimera fara eller skador.

Dokumentation, checklistor och verktyg

Utöver föreliggande krishanteringsplan finns instruktioner och checklistor som krisledningsgruppen kan använda som stöd i samband med krisarbete. Dessa utgör internt arbetsmaterial för krisledningsgruppen och publiceras inte. Den utsedda krisledningsorganisationen får i uppgift att senast till 31 januari 2025 uppdatera och aktualisera checklistor m.m. Krisledningsorganisationen ska utbildas i stabsmetodik.

Kriskommunikation

Vid en kris ska berörda hitta rätt information vid rätt tillfälle och uppfatta informationen som lättillgänglig, förståelig och relevant. Frånvaro av information kan leda till ryktesspridning och desinformation. Budskapen ska i tur och ordning behandla följande: människors liv och hälsa; miljö; konsekvenser för KMH (rutiner, ekonomi, bemanning, försäkringar, materiella värden etc.).

KMH:s kommunikation ska i händelse av krissituation följa dessa enkla råd:

- ge saklig och korrekt information,
- inte skada, tita eller spekulera.

Informationen ska prioriteras och lämnas regelbundet. Det är bättre att tala om att viss information saknas än att inte kommunicera alls. Chefen för Samverkansavdelningen (eller ersättare) ansvarar för att samordna kommunikationsinsatserna och mediekontakter.

Medarbetare som kontaktas av medierna

Nedanstående ska inte ses som en inskränkning av den grundlagsfästa yttrande- och meddelarfriheten, utan är en rekommendation.

Alla anställda har rätt att ge sin uppfattning tillkänna i media. Att hjälpa medier när de tar kontakt är prioriterat. Är du osäker på vad du ska svara, be att få återkomma. En god tumregel är att återkomma inom en timme.

Informationsansvarig (chefen för Samverkansavdelningen eller ersättare för denne) vid KMH bör informeras vid alla kontakter med media och frågor kring krisen kan gärna hänvisas till denne. Det ökar beredskapen att ge rätt stöd i det aktuella ärendet, både till den anställde och till media. Media kan komma vilja besöka KMH och intervjua berörda personer. Att hantera sådana förfrågningar i ett akut skede är en viktig och svår uppgift. Vid förfrågningar om önskan att komma till KMH, ska alltid informationsansvarig (chefen för Samverkansavdelningen eller ersättare för denne) kontaktas och rådfrågas.

Kontinuitetsplaner

Verksamheter vid KMH ska ha kontinuitetsplaner som säkerställer att verksamheten kan bedrivas i händelse av höjd beredskap eller krig.

Kontinuitetsplanerna ska baseras på en analys av vilka funktioner som är samhällsviktiga och finnas uppdaterade senast 30 juni 2025. För att underlätta analysen finns en beskrivning av skillnader mellan krishantering och höjd beredskap:

	KRISHANTERING	HÖJD BEREDSKAP
Har särskild grundlagsreglering	Nej	Ja
Definition av händelse	Enskild aktör – oavsett var den befinner sig i systemet – definierar om en viss händelse utgör en krissituation i fredstid, extraordinär händelse i fredstid eller motsvarande.	Regeringen har exklusiv rätt att definiera om en händelse utgör grund för höjd beredskap/krig.
Hantering	Händelser hanteras inom ramen för ordinarie förvaltningsstrukturer (både avseende uppgifter och verktyg).	Höjd beredskap/krig innebär att förvaltningsstrukturer kan förändras och särskilda uppdrag/verktyg kan tillkomma.

Mål	Målen för krisberedskapen är: minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet, värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri – och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.	Det övergripande målet för totalförsvaret är bland annat att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.
Prioritering av verksamhet	Samhällsviktig verksamhet prioriteras.	Prioritering utifrån vad som är nödvändigt för försvaret av Sverige. Verksamhet av betydelse för totalförsvaret prioriteras och under högsta beredskap är det endast den samhällsverksamheten som ska bedrivas.
Planering	Risk- och sårbarhetsanalyser grundläggande för att identifiera oönskade händelser. Konsekvenser och sannolikhet för händelserna avgör vilken planering som vidtas.	Om krig inträffar behöver organisationen styras av det som händer. Det går inte att utgå från sannolikhet som en planeringsförutsättning.

Särskilda situationer som gör att KMH behöver stänga

Vid elavbrott där prognosen är att det varar mer än 1 timme innebär att KMH behöver ställa in verksamheten och stänga byggnaden.

Vid vattenavbrott där prognosen är att det varar mer än 1 timme innebär att KMH behöver ställa in verksamheten och stänga byggnaden.

Annan händelse som innebär att grundläggande funktioner inte fungerar.

Kommunikation om sådan stängning behöver ske både genom digitala kanaler och genom information på dörrar. För att säkerställa stängningen behöver väktare kallas in som kan genomföra rondering av lokalerna.

KMH